

NOVADNIEKS

OTRDIEN,
1990. gada 9. oktobrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 120 [6124]
Maksā 3 kap.

Laikraksta „Novadnieks“ redakcijai

Saskaņā ar Latvijas Republikas Likuma «Par prokurora uzraudzību Latvijas Republikā» 34. pantu par Preiļu rajona prokuroru ar 1990. gada 2. oktobrī iecelts 1. klases jurists Andris Paura, dzimis 1953. gadā, latvietis, prokuratūras sistēmā strādā no 1980. gada.

J. SKRASTIŅS,

Latvijas Republikas ģenerālprokurors, 1. klases valsts tieslietu padomnieks

REDAKCIJA apsveica Andri Pauru sakarā ar iecelšanu par Preiļu rajona prokuroru un palūdz komentēt Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmumu par Latvijas Republikas likuma «Par prokurora uzraudzību Latvijas Republikā» spēkā stāšanās kārtību. Viņš paskaidroja:

— Latvijas Republikas likums par prokurora uzraudzību Latvijas Republikā pieņemts 1990. gada 26. septembrī un stājas spēkā ar tā pieņemšanas dienu.

Latvijas Republikas ģenerālprokuroram uzdots mēneša laikā pamatos nokompletēt Latvijas Republikas prokuratūras kadru, pirmām kārtām no pašreizējiem PSRS prokuratūras darbiniekiem Latvijā, pārņemot šo darbinieku kadru lietas, par Latvijas Republikas Prokuratūras iestāžu stāšanos pie savu pienākumu pildīšanas rajonos un pilsētās paziņot valsts varas un pārvaldes iestādēm, iedzīvotājiem.

Darīt zināmu vietējam Tautas deputātu padomēm un to priekšsēdētājiem, ka:

□ izskatīšanai padomēs un to izveidotajās iestādēs, citās iestādēs, organizācijās, uzņēmumos rajonu un pilsētu teritorijā pēc Latvijas Republikas ģenerālprokurora paziņota datuma nav jāpienem PSRS prokuratūras iestāžu iesniegtie vai piesūtītie dokumenti, tie bez izskatīšanas nosūtāmi atpakaļ izdevējiem;

□ ar PSRS prokuratūras iestādēm Latvijā noslēgtie līgumi

par dienesta telpu īri ir jāizbeidz un, noslēdzot jaunus līgumus par šo telpu īrēšanu, jāņem vērā nepieciešamība nodrošināt ar dienesta telpām Latvijas Republikas prokuratūras izveidotās iestādes pilsētās un rajonos;

□ pieņemt izskatīšanai Latvijas Republikas tiesās vienīgi Latvijas Republikas prokuratūras iestāžu iesniegtās krimināllietas, atļaut piedalīties krimināllietu izskatīšanā un civillietu izskatīšanā Latvijas PSR civilprocesa kodeksa 41. pantā norādītajā kārtībā vienīgi Latvijas Republikas prokuratūras iestāžu pilnvarotiem darbiniekiem;

□ no PSRS prokuratūras iestādēm saņemtās krimināllietas un prasību pieteikumus civillietās nosūtīt izskatīšanai Latvijas Republikas ģenerālprokuroram vai viņa pakļautajiem prokuroriem.

— Kādā pakļautībā izvēlēšies būt rajona prokuratūras darbinieki?

— Mūsu izvēle ir skaidra un vienprātīga: paklausīties Latvijas Republikas ģenerālprokuroram. Es, prokurora vietniece Ināra Petrova, prokurora palīdze Malda Kristovska un izmeklētāja Agnese Sevastjanova uzrakstījam iesniegumus par pārcelšanu no Latvijas PSR prokurora uz Latvijas Republikas ģenerālprokurora pakļautību.

Republika līdz 4. oktobrim no 340 prokuratūras darbiniekiem pakļautību Latvijas Republikas ģenerālprokuroram bija izvēlējušies 270.

RAJONA PANORĀMA

□ Rajona bērnu mūzikas skolās šajās dienās lielākā vērtība veltīta Latvijas simfoniskās mūzikas dižgaram Jānim Ivanovam. Kārtējā Ivanova mūzikas diena kā jau parasti notiks Jasmuižā un Preiļos. Šeit koncertēs Dienvidlatgales mūzikas biedrības kamerorķestris Teodora Savicka vadībā un sieviešu Tautas koris «Rūta», kuru vada Latvijas PSR Tautas skatuves māksliniece Terēze Broka. 10. oktobris mūsu pusē paies zem Jāņa Ivanova zīmes.

□ Rajona centrālajā bibliotēkā līdzās jau ierastajam jubileju izstādēm (šobrīd tāda ir veltīta LPSR Nopelniem bagātajam mākslas darbiniekam Borisam Bērziņam) ir skatāma ekspozīcija «Rūdēns nāca sētiņā...». Šeit ir pieejamas Miķeļu, Māriņu, Katrīnu un Andrejdienas dziesmas, pārlapojams senču kalendārs un ir pieejami padomi dažādos rudens svētkos un gadījumos.

□ Trešdien, 3. oktobrī uz autoceļa Līvāni — Preiļi notika neparasta sadursme. Aļņu pārim šķērsojot ceļu, viens no dzīvniekiem uzskrēja tobrīd garām braucošajam baltajam «Zigulim».

Pie šī auto stūres bija mūsu republikas Augstākās Padomes deputāts Andris Puzo. Automašīnā atradās arī viņa draugs — latviešu izcelsmes amerikāņu mākslinieks Valdis Kupris. Par laimi — cietušo (izņemot auto) nav.

● Kaut gan Latvijas TV bija saruna, ka Preiļu centrā, Turgus laukumā, sēt zāli uz postamentiem un uzstādīt sarūsējušas dzelzs žuburus nav piedienīgi tomēr tas lai paliek pilsētas vadības un iedzīvotāju strīda ābols, bet celtnieki dara savu darbu atbilstoši apstiprinātajam laukuma labiekārtošanas projektam un strādā godam.

● Darbus veikt uzticēts dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības Jevģēnija Gončarova vadītajai apdarinātāju brigādei. Par plāniem

tagad nav ko runāt. Strādā, kad ir cementis, plātnes. Iepriekš veikusi remontu Preiļu 1. vidusskolā, pieļābojuši sēklu veikalu. Brigāde saliedēta, disciplinēta.

● **ATTĒLĀ:** Preiļu centra veidotāji: Andris Vilcāns, Imants Ozoliņš, Ivars Mencis, Lilija Aleksejeva, Voldemārs Pudulis un viņu brigadieris Jevģēnijs Gončarovs.

J. SILICKA foto

Aktuāls temats

Bez īpaša optimisma

● Preiļu sakaru darbinieki vieni no pirmajiem republikā ieviesa zonālo telefona sakaru sistēmu. Taču mūsu priekī izrādījies pāragri. Ļoti bieži, uzgriežot ciparu 8, savienojumu ar abonentu ārpus rajona dabūt nevaram...

— Strādājam bez īpaša optimisma. — apmēram tā situāciju raksturoja Preiļu sakaru mezglā priekšnieks M. Lomakins. Patiešām — būtu naivi cerēt, ka vispārējās ekonomiskās krīzes apstākļos sakarnieki stabili ietu, kā saka, augšup. Brīnumu nemēdz būt, un vēlreiz to apliecināja saruna ar M. Lomakinu un sakaru mezglā galveno inženieri G. Solovjovu. Bet šī tikšanās notika tāpēc, ka pēdējā laikā cilvēki arvien biežāk sūdzas par zonālās sakaru sistēmas sliktu darbu sastrēgumstundās, par to, ka ļoti bieži nav iespējams dabūt savienojumu ārpus rajona teritorijas.

Te jāatceras, kā pirms pieciem gadiem preiļieši leņņi raportēja, ka vieni no pirmajiem republikā starp lauku rajoniem ieviesuši zonālo sakaru sistēmu. Taču priekī izrādījās pāragri. Iedarbojas

tā dēvētais orientieris uz vidējo statistikas rādītāju. Un nu tagad cenšamies noskaidrot, kas šinī situācijā ir objektīvs, kas — subjektīvs.

Vispirms zonālajai sakaru sistēmai pieslēdza Preiļu automātisko telefona staciju (ATS) ar 2400 abonentiem (šo sakaru veidu izmantoja mazliet vairāk nekā 2000 abonenti). Līvānos šis rādītājs bija 2500 abonenti. Tādu noslogojumu sistēma izturēja. Taču pēc pāris gadiem sākās ATS paplašināšana: Preiļos klāt nāca 600 abonenti, Līvānos — 1000, tikpat daudz arī laukos. Tā kā, pārejot uz zonālo sakaru sistēmu, starppilsētu telefona sakaru komutatorā bija likvidētas četras darba vietas (tieši puse), tad, dabiski, radās problēmas: savienojumu nevar dabūt ne zonālajā sistēmā, ne arī pieteikt

sarunu pa 07.

Abi sakaru mezglā vadītāji apgalvo, ka telefonistes šajā brīdī nemalkojot ne kafiju, ne arī kaut kur pastaigājoties. Viņām jāapkalpo, vajadzīgs vismaz miljons rubļu. Kur naudu ņemt? Jo vairāk tāpēc, ka sakaru mezglā praktiski dzīvo no dotācijām: no ministrijas saņem 500 tūkstošus, no valsts budžeta — 250 tūkstošus, no ministrijas centralizētā fonda — 180 tūkstošus rubļu. Uz šī fona gaidāmie 120 tūkstoši rubļu peļņas ir vairāk nekā nabadzības apliecinājums.

Bet tajā pašā laikā sakaru pakalpojumu pašizmaksa nepārtraukti pieaug: par bargu naudu jāpērk iekārtas (starp citu, VEFā ražotās ir četras reizes dārgākas nekā importa), par saviem līdzekļiem jāveic līniju kapitālais remonts, pasta sakari nes tikai zaudējumus, jāizmaksā bankas kredīts... Tāpēc sakarniekiem, salīdzinot ar citu nozaru darbiniekiem, ir gandrīz vai viszemākās algas. Spriediet paši: 6. kategorijas elektromontiera tarifa likme ir 153 rubļi, 4. kategorijas — 114. Tāpēc jau sākusies cilvēku aiziešana no darba sakaru mezglā.

Taču — kā nomierināt uztrauktos abonentus? Sakarnieki ieteic zvanīt stundās, kad sistēma ir noslogota minimāli, tajā skaitā — arī brīvdienās. Sakaru ministrija sola papildus iedalīt piecus kanālus, taču diez vai situāciju tas uzlabos. Zinām ta-

ču, kādas grūtības patlaban jāpārvar, lai dabūtu nepieciešamo iekārtu, tāpēc lielu optimismu tas patiešām nerada.

ATS Preiļos nepieciešams rekonstruēt. Taču, lai atrisinātu šo akūto problēmu, vajadzīgs vismaz miljons rubļu. Kur naudu ņemt? Jo vairāk tāpēc, ka sakaru mezglā praktiski dzīvo no dotācijām: no ministrijas saņem 500 tūkstošus, no valsts budžeta — 250 tūkstošus, no ministrijas centralizētā fonda — 180 tūkstošus rubļu. Uz šī fona gaidāmie 120 tūkstoši rubļu peļņas ir vairāk nekā nabadzības apliecinājums.

Bet tajā pašā laikā sakaru pakalpojumu pašizmaksa nepārtraukti pieaug: par bargu naudu jāpērk iekārtas (starp citu, VEFā ražotās ir četras reizes dārgākas nekā importa), par saviem līdzekļiem jāveic līniju kapitālais remonts, pasta sakari nes tikai zaudējumus, jāizmaksā bankas kredīts... Tāpēc sakarniekiem, salīdzinot ar citu nozaru darbiniekiem, ir gandrīz vai viszemākās algas. Spriediet paši: 6. kategorijas elektromontiera tarifa likme ir 153 rubļi, 4. kategorijas — 114. Tāpēc jau sākusies cilvēku aiziešana no darba sakaru mezglā.

— Ja jaunā valdība nenodrošinās sakaru finansēšanu vismaz

tagadējā līmenī, nekādu servisa kvalitāti nevaram garantēt. — saka M. Lomakins. — Turklāt augstā līmenī tiek pieņemti arī nepārdomāti lēmumi. Piemēram, tāds ir dokuments (Nr. 236) par sakaru attīstību laukos uz budžeta līdzekļu rēķina. Lēmums pieņemts, bet līdzekļu kā nav, tā nav. Neķas cits neatliek — visi darbi laukos jāpārtrauc. Uz 1992. gadu jāpārceļ arī iepilnotā Līvānu ATS paplašināšana par 500 numuriem.

Un vēl viens neiepriecinošs fakts: tiek izstrādāts jauns centrālais sakaru pakalpojumiem. No projekta izriet, ka pasta pakalpojumi kļūs dārgāki divas, bet elektrosakari — trīs reizes. Runā, ka tiks likvidēti atvieglojumi, arī — telefonu uzstādīšana. Preiļu sakaru mezglā vadība gan šaubās, vai nozare kļūs bagāta uz materiāli maznodrošināto cilvēku rēķina. Nav izslēgts, ka cilvēki sāks arī atteikties no dārgajiem sakaru pakalpojumiem. Preiļieši ieteikuši citu variantu — cenas paaugstināt minimāli, taču — samazināt nodokļus, kas jāmaksā sakaru uzņēmumiem. Vai šis priekšlikums tiks ņemts vērā, varam tikai minēt. Tāpat varam tikai prognozēt: «Kas mūs sagaida nākotnē?».

Iraida KOROĻOVA

LDDP sekretāru sanāksme

27. septembrī notika Latvijas Demokrātiskās darba partijas Preiļu rajona pirmorganizāciju sekretāru sanāksme. Tās dalībnieki noklausījās informāciju par notikušo LNKP otro kongresu un apsprieda partijas rajona organizācijas tuvākos uzdevumus.

Pirmorganizāciju sekretāri raksturoja stāvokli, kāds izveidojies viņu darba kolektīvos. Daudz tika runāts par mūsu ikdienas problēmām — tukšajiem veikalu plauktiem, salīdzināta šī situācija ar citiem republikas rajoniem. Tiem, kas bija paspējuši izlasīt laikraksta «Novadnieks» 27. septembra numurā publicēto materiālu «Mans pienākums — ražot», tajā minētā informācija likās satricinoša. Kaimiņos — Jēkabpils rajonā — agrofirma «Daugava» dara visu iespējamo, lai nodrošinātu sava rajona iedzīvotājus ar pārtikas precēm. Iebraucot šīnī pilsētā, ikviens pārliecinās, ka te plašā izvēlē ir dažādi augļi un dārzeņi (pie tam — labas kvalitātes), ir gaļa un tās izstrādājumi. Bet Preiļu rajonā izvietotajai agrofirmai «Sarkanais Oktobris» vispirms rūp Daugavpils iedzīvotāju apgāde, jo arī nākamgad vēl ne visu produkciju, bet, kā izriet no informācijas, tikai 50 tonnas desu izstrādājumu tā piegādās savam rajonam. Sanāksmes dalībnieki rajona vadībai izvirzīja jautājumu: «Vai tad tiešām agrofirmas vadība nav vādāma?».

Tas, ka piena piegāde stera rūpnīcā samazinājusies, ir skaidrs. Plena šī gada apstākļos vairāk sarāžot nav iespējams. Bet nav normāli, ka dažas saimniecības plenu ved uz Daugavpils kombinātu. Vai tad rajona agrārproduktīvajai apvienībai šeit nav sakāms savs vārds? Galu galā — šo saimniecību vadītājiem jāap-

zinās, ka tiek izmantotas Preiļu rajonā esošās ganības un, droši vien, kombinēta lopbarība no rajona fondiem. Elastīgāk vajadzētu rīkoties arī republikas Lauksaimniecības ministrijas darbiniekiem un saprast, ka piensaimniecības uzņēmumu vadībai pirmām kārtām jābūt atbildīgai sava rajona lauku priekšā. Ja cilvēkiem trūkst sviesta, tad tam vispirms jānāc mūsu veikalu plauktos.

LDDP darbības pamatvirzienos ierakstīts, ka tā iestājas par darbu cilvēka interešu aizstāvi, tāpēc, aizstāvot šo lauku vajadzības, sanāksmes dalībnieki izvirzīja jautājumu rajona patērētāju biedrību savienības valdes priekšsēdētājam Sustova kungam — kas spēj nopirkt preces par augstajām komercenām? Vairāk rajonā labāk vajadzētu atvērt veikalu vai nodaļu, kur varētu iepirkties cilvēki, kuri saņem minimālu pensiju, daudz bērnu ģimenes un citi materiāli maznodrošināti cilvēki?

LDDP rajona organizācijas biedri cer uz tikšanos ar rajona vadošajiem tirdzniecības darbiniekiem un rajona vadību, lai noskaidrotu neskaidrības un izteiktu arī savus priekšlikumus. Mēs visi nedrīkstam aizmirst vienu patiesību — kur ir kāda neskaidrība, tur rodas pamats baumošanai.

Pirmorganizāciju sekretārus satraukusi partijas īpašuma sadale mūsu rajonā. Tāpēc sanāksmē tika pieņemta atklāta vēstule, kuru nosūtījām rajona laikrakstam, rajona Tautas deputātu padomei un LKP Preiļu rajona komitejai.

A. PASTORE,

LDDP Preiļu rajona organizācijas valdes sekretāre

A R SADU virsrakstu šī gada 23. augustā laikrakstā «Novadnieks» bija publicēts raksts par zemes reformas likumprojektiem, kā arī anketa, lai noskaidrotu rajona iedzīvotāju viedokli par šo vitāli svarīgo jautājumu. Nu aptauja beigusies. Kādi tad ir rezultāti?

Pēc Latvijas Lauksaimniecības savienības biedrības valdes saņemtajām nedaudzajām anketām, protams, grūti spriest par valuma domām.

Uz jautājumu, vai Latvijas zemi drīkst pirt un pārdot, 62 procenti rakstītāju atbild negatīvi, bet 38 procenti — pozitīvi. Jautājuma, vai pieļaujama zemes atdošana bijušajiem īpašniekiem, domas dalās līdzīgi: jā — 48 procenti, nē — 52 procenti. 57 procenti rakstītāju uzskata, ka zemes saimnieks var būt bez lauksaimnieciskas prakses un izglītības, bet 43 procenti domā pretēji.

71 procenti no anketas atbildētājiem vislabprātāk strādātu zemnieku saimniecībā, 19 procenti atbalsta kolektīvās saimniecības, bet 10 procenti dod priekšroku pašu un akciju sabiedrībām. LLS zemes likumprojektu atbalsta 62 procenti.

Valuma domas visos jautājumos noskaidro LLS nodaļas uz vietām.

Ir iespējami arī vairāki priekšlikumi. Tā kā to nav daudz, iepazīstināšu ar vienienu.

«Zeme nav piešķirama iebraucējiem no citām republikām un to pēctečiem, kuri nav dzīvojuši Latvijas Republikā līdz 1940. gadam. Zemnieku saimniecība nav piešķirama tiem pilsoņiem, kuri pēckara gados piedalījās piespiedu kolektīvizācijas organizēšanā, cilvēku izvešanā uz Sibīriju, kā arī bijušajiem «istreb-kiem» un VDK darbiniekiem. Zemnieku saimniecība nav piešķirama tiem pilsoņiem, kuri nav nostrādājuši lauksaimniecībā 10 gadus un kuriem nav lauksaimnieciskās izglītības. Aizliegts izmantot zemnieku saimniecībā privātu darbaspēku (izņemot ģimenes

locekļus un tuvus radniekus). Privātu darbaspēku atļaut izmantot tikai sezonas darbos un celtniecībā.»

«Domāju, ka zemei jābūt par privātīpašumu. Ja kādreiz nelikumīgi nolaupīta īpašuma mantinieks arī pats nevarēs zemi apstrādāt, tad to pārdos vai iznomās cilvēkam, kurš prot un grib strādāt (protams, tikai Latvijas Republikas pilsoņiem). Nodokļi būs jāmaksā, un zeme neap-

strādāta nepalik. Privātīpašums vai nu ir, vai nav, tāpat kā demokrātija. Pusloji un pusreformas tas pats uzlabotais sociālisms vien būs un un mūs no «purva» nelīdzēs. Arī Latvijā piešķirtās jaun-saimniecības varēja brīvi pirt un pārdot.»

«Zemnieku saimniecības varēs strādāt tie, kuri būs savākuši no kolhoza lielsaimniecības inventāru, jo pašreiz kolhozu izlupa kā nekād, stiepi, kurš tik var. Lepns var būt jaunsaimnieks, kurš par velti, labākajā gadījumā — par nleka naudu, atpirks no kolhoza kādu traktoru vai automašīnu. Ko darīs citi, kas netiek pie tā klāt un neko nevar nopirkt? Ar plikām rokām un lāpstu zemi nevar apstrādāt.

Zeme pienākas bijušajiem īpašniekiem vai mantiniekiem, kuri kolhozā iestājušies tā dibināšanas dienā un tur nostrādājuši visu laiku līdz pat šim brīdim. Tiem, kas aizbēga no laukiem, labāku dzīvi meklēdami, atstāja vai pārdeva mājas un grib tagad vēl jātmaksā par zemi, bet nekādā gadījumā zeme nav jāatdod atpakaļ. Zeme pienākas tam, kas to visu laiku apstrādājis.»

«Vispirms zeme jāatdod bijušajiem īpašniekiem un to mantiniekiem, kas ir Latvijas Republikas pilsoņi. Tie, kas aizbēguši un pieņēmuši citu valstu pilsonību, nevar būt Latvijas zemes saimnieki. Ja

PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMEI LAIKRAKSTAM «NOVADNIEKS» LKP PREIĻU RAJONA KOMITEJAI

Kopš pirmajam LNKP izveidošanās dienam šis raksts manuskriptā jautājums ar LKP uz PSKP platformas republikānisko un rajona organizāciju dažādos līmeņos. Taču produktīvu rezultātu nav, jo LKP uzskata, ka tā ir partijas īpašuma vienīgā likumīgā mantiniece, un citādi nevar būt. To, kā gadu desmitiem veidojies šis īpašums, zinām gandrīz visi. PSKP kā valdošās partijas mantu radīja visi valsts iedzīvotāji, ne tikai partijas biedri vien.

Ne velti arī Krievijā un citur atskan balsis, kas prasa nacionalizēt PSKP milzīgo īpašumu. Uzskatām, ka arī republikas Augstākajai Padomei un valdībai, kā arī rajona Tautas deputātu padomei jāgādā, lai tas tiktu nodots Latvijas tautai.

Darām zināmu rajona padomes deputātiem, visiem iedzīvotājiem, ka organizācija, kas savā darbībā nostājas pret republikas valdības politiku, pret Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanu, iedzīvojas arī tagad uz citu organizāciju rēķina. Tā izirē telpas, izpārdeva mēbeles, lai iegūtu naudu LKP rajona komitejas aparāta uzturēšanai. Pārskatām — neliela tabula.

Organizācijas, kurām LKP rajona komiteja izirē telpas un pārdeva mēbeles	Īres nauda mēnesī (rb.)	Pārdotas mēbeles (rb.)
Valsts finansu inspekcija	1194,12	6395,83
Daugavpils reģionālā dabas aizsardzības komiteja	96,00	592,11
Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības Preiļu rajona nodaļa	90,60	655,36
Taufas kontroles rajona komiteja	283,56	—
Latvijas Zinību biedrības Preiļu nodaļa	Tiek slēgts līgums	—
Preiļu 2. vidusskola	—	2095,20
Laikraksta «Novadnieks» redakcija	—	280,00
Kolhozs «Silajāņi»	—	296,00
Darbā iekārtošanas biroja Preiļu nodaļa	Pagaidām īres naudu nemaksā	—
KOPĀ	1664,28	10314,50

Zinot to, ka agrāk LKP rajona komitejai mēbeļu un cita īpašuma iegādei līdzekļu nebija, bet tos pārskaitīja vai nu rajona izpildkomiteja vai citas organizācijas, kolhozi un rūpniecības uzņēmumi, lūdzam Preiļu rajona Tautas deputātu padomi izveidot komisiju, lai pēc arhīvu dokumentiem noskaidrotu, kā veidojies LKP Preiļu rajona komitejas īpašums, un risināt jautājumu par šī īpašuma nodošanu tautai.

Pieprasām nepārskaitīt LKP CK budžetā 30 tūkstošus rubļu, ko 1989. gadā no visu partijas biedru naudas līdzekļiem CK pārskaitījusi rajona budžetā partijas komitejas darbinieku apgādei ar dzīvokļiem. Šo naudas summu ierosinām atstāt rajona budžetā, bet — ja pārskaitīt, tad tikai nemot vērā, ka pastāv arī LDDP.

Lūdzam LKP Preiļu rajona komiteju paskaidrot bijušajiem komunistiem, vai tad viņi nav piedalījušies, maksādami grandiozas summas (daudz par šo partijai «ziedoto» naudu būtu varējuši nopirkt pat «Ziguli»), partijas īpašuma veidošanā? Ko LKP rajona komitejas darbinieki plāno šajā sakarībā? Vai arī turpmāk uz citu rēķina tiks palielināts aparāta darbinieku skaits? (Nupat tā vietā, lai apgūtu valsts valodu, darbā pieņemts tuks.)

Gribam atgādināt, ka Austrumeiropas zemēs nelīdzēja, ne manta, ne durkļi. Kompartijas tika aizņemtas cita pēc citas, jo komunistiskā kustība nespēj cilvēkam nodrošināt brīvību, labklājību, garīgu atdzimšanu un sociālo aizsargātību. Saubāties, val arī LKP palīdzēs tās lielā manta un pat armijas neleroberotās materiālās iespējas.

(Vēstule pieņemta LDDP pirmorganizāciju sekretāru sanāksmē 1990. gada 27. septembrī)

Par zemes reformu

zeme atdota īpašniekiem, kuri pieteikušies līdz noteiktam termiņam, un — ja vēl ir brīva zeme, tad to var pārdot citiem zemes gribētājiem. Brīvās zemes būtu valsts īpašums, un iegūtie līdzekļi būtu attiecīgā pagasta budžetā. Ja zemi pārdotu par naudu, nebūtu tāds stāvoklis kā pašlaik. Kur tik kāda jaukāka vieta, skaties, jau saceltas dažādas būdas un celtnes, kas pieder pilsētniekiem, kuriem jau par brīvu iedots labiekārtots dzīvoklis un piešķirti būvmateriāli celtniecībai. Par visu jāmaksā, arī par zemi, arī par mazdārziniem. Ulmaņa laikos viens hektārs zemes maksāja apmēram 300 latu.

Tagad bieži runā pa radio un televīziju, raksta laikrakstos par privatizāciju, ka zemi atdos mūžīgā īrēšanā ar mantojuma tiesībām un vēlāk būs tiesības savu zemi pārdot. Tas būtu galīgi aplam un pietam brīsmīgi netaisnīgi.

Piemēram, mana vecmāte apmēram 1893. gadā nopirka zemes gabalu no muižnieka par 3950 Krievijas rubļiem. Daļu naudas samaksāja, bet lielāko daļu naudas palika parādā, kuru maksāja mans tēvs. No parādiem viņš vaļā tika tikai vācu laikā 1942. gadā, samaksājot parāda atlikumu vācu markās. Parādu samaksāt bija ļoti grūti. Tāpēc mūsu ģimene dzīvoja nabadzībā un trūkumā. Kad parādā bija samaksāti, nepagāja līgs laiks, un zemi atņēma pavīsam. Bija

jāstājas kolhozā un jānodod visa zeme un cita manta. Tagad būtu netaisnīgi, ja mūsu zemi, par kuru tik smagi cīnījāmies, atdotu citam, kurš varētu to pārdot.

Es gribētu, lai mana tēva zemi atdotu man privātīpašumā. Pats es strādāt vairs nevarētu, jo man jau ir 70 gadu. Eku nav nekādu. Palikuši tikai pamati. Arī lopu nav. Bet strādāt varētu dēls. Lai varētu strādāt un dzīvot, nevīs vārgti, vajadzīgs aizņēmums — apmēram 100 000 rubļu. Uzceltu dzīvojamo māju, kūtī, nopirktu traktoru, arku, ecešas, sējmašīnu, plaujmašīnu, 6 slaucamas govīs. Tas — pašam sākumam.

Kamēr tā nav, varētu iestāties kādā akciju sabiedrībā vai arī izrentēt zemi kolhozam, kamēr būs sakrāta nauda visam nepieciešamajam. Arī tas nav taisnīgi un godīgi, ja kolhozs par zemes izmantošanu tās īpašniekam nemaksā nekādu nomas naudu. Ja gribam atjaunot Latviju, tad iatītauno arī bijušo īpašnieku tiesības uz zemi un citu mantu.

Lasītāji priekšlikumi iesniegti J.L.S. Centrālajai valdei un Latvijas Augstākajai Padomei, lai palīdzētu izstrādāt likumu par zemes reformu.

Paldies lasītājiem, kuri piedalījās antīkā un atsūtīja savus priekšlikumus!

A. OSTROVSKIS,

J.L.S. Preiļu biedrības priekšsēdētājs

REZONANSE

Ar emocijām un bez tām

No raksta «Ielēnkuma lokā» («Novadnieks», Nr. 112) izriet, ka republikas interesēs mums jādzīvo veselībai kaitīgos apstākļos. Dabiski un saprotami. Būdami praktiski cilvēki, mēs mierīgi spriežam par patīgskolu celtniecību katrā rajonā, par to, kur vēl var un kur jau nedrīkst peldēties, ka kaimiņš nomiris ar vēzi, bet manos rados gan vēl visi veseli.

Šī absurda sistēma ir radījusi tādu pašu ekonomiku, kurā mēs, cilvēki, esam tās uzturētāji — enerģijas un izejvielu gādātāji. Cilvēks ir kļuvis par darbarīku industrijas rokās, bet jābūt taču otrādi.

Skanot dziesmai «Varen plaša mana zeme dzimtā», industrializācija vēlās pāri Latvijai uz komunismu, sagandējot un iznīcinot dabu, radot cilvēkos sakropļotu domāšanu. Raksturīgi, ka šī baigā kustība turpinās, tikai dziesma ir cita un arī galamērķis saucas citādi.

Neskatoties uz rūpnieku iebildumiem, Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomes ekoloģijas un veselības aizsardzības pastāvīgā komisija uzskata, ka nepieciešams slēgt Līvānu stikla fabrikas pirmo ceļu. Argumenti ir šādi:

□ strauji pasliktinās iedzīvotāju veselība. Attiecīgas statistikas ziņas jau vairākkārt publicētas «Novadniekā», un tāpēc uzskatu, ka nav vajadzības ar tām vēlreiz aizņemt vietu avīzē;

□ šī ražotne dod 64 procentus no kopējā piesārņojuma, kas rodas Līvānu stikla fabrikas dēļ;

□ nav iekārtu stikla kausēšanas dūmgāzes attīrīšanai no slāpekļa savienojumiem;

□ ražotnē ir liels energopatēriņš: gāze — 45,3 procenti no kopējās izlietojuma, elektrība — 41,8 procenti, siltumenerģija — 30,9 procenti;

□ vēstulē Nr. 04/6142 Līvānu stikla fabrika lūdz ministriju finansēt uzņēmuma pārceļšanu uz rūpniecības zonu. Šīs iniciatīvas pamatojums — fabrika nespēj tikt galā ar samīzušajām ekoloģiskajām problēmām. Starp citu, Preiļu rajona Tautas deputātu padomes pirmajā sesijā tika pieņemts analogs lūgums Ministru Padomei. Rezultāts — dubultnulle.

Pieņemot lēmumu par mehanizētās izstrādes ceļa slēgšanu, mēs izmantojam statistikas materiālus, kas bija stikla fabrikā, Novorosijskas zinātniski pētnieciskā un projektēšanas institūta atbildi Nr. 260/1152 (1990. g. 12. aprīlis), rajona sanitāri epidemioloģiskās stacijas iesniegumus rajona un Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomēm (Nr. 6/200, 1989. g. 19. decembris), pašas fabrikas sniegtās informatīvās ziņas.

Nemot vērā iepriekšminēto, aicinām Zaļās ielas 24. — 32., 40. — 42., 21. e, 10. — 12. mājas, Biedrības ielas 3. un 5. mājas, Padomju (Domes) ielas 3. mājas iedzīvotājus, kuri dzīvo oficiāli atzītajā stikla fabrikas kaitīgās ietekmes zonā, rakstiski izteikt savas domas par šo problēmu. Vēstules sūtiet ekoloģijas un veselības aizsardzības komisijai (Līvānu pilsētas izpildkomitejā). Uzklaustīsim arī visu pārējo ieinteresēto pilsētnieku viedokli.

V. ANSPAKS,

Preiļu rajona Tautas deputātu padomes deputāts, Līvānu pilsētas Tautas deputātu padomes ekoloģijas un veselības aizsardzības pastāvīgās komisijas priekšsēdētājs

P. S. Piekrītu J. Skreivera kunga atziņai publikācijā «Ielēnkuma lokā»: «No aizkulišu plāpēm un nekompetentiem spriedumiem rodas rūgtas mieles». Iepazīstoties ar ekoloģiskās situācijas normalizēšanas un fabrikas perspektīvās attīstības plānu, nonācām pie analoga secinājuma: «Fabrikas administrācija savas kompetences ietvaros plāpē par ekoloģiju».

Vieglatlētikas sezona turpinās

Tieši pēdējā laikā Preiļu parkā negaist sportiskā atmosfēra. Simtiem bērnu un jauniešu ir dalībnieki vai skatītāji dažādās krosu sacensībās. Vispirms notika sporta kluba «Cerība» dāvāto balvu izcīņa, pēc tam — bērnu un jaunatnes rajona spartakiāde.

Daudzas rajona skolas šim sacensībām bija gatavojušās nopietni, par ko liecina uzrādītie rezultāti. Bet ir arī tādas, kas savus skolēnus pat nejaudā uz sacensībām atvest. Krosā nepiedalījās Vanagu, Ardavas, Priekuļu, Jaunsilavas deviņgadīgās skolas.

Soruden īpaši jāuzteic Dravnieku deviņgadīgās skolas visjaunākās vecuma grupas skolēni. Kā jau lauku bērni M. Briška, A. Kančs, A. Priževičs, S. Pudule, I. Priekule, I. Ūsāne bija pietiekami spēcīgi un ātri, lai apsteigtu visu pārējo skolu komandas. Un, lūk, fizikultūras skolotājas Annas Ivbuļes audzēkņi nodrošināja skolai 1. vietu gan zēnu, gan meiteņu konkurencē. Aiz Dravnieku skolēniem palika gan Līvānu 1., gan Preiļu 2. un Riebiņu vidusskolas krosisti.

Bērnu un jaunatnes spartakiādes čempionus apsveica un balvas pasniedza sporta kluba «Cerība» priekšsēdētājs Imants Babris. Sākot ar šo mācību gadu, sporta klubs savā aprūpē ņēmis gan spartakiādes organizēšanu, gan jaļvu sagādi, gan izlases komandu komplektēšanu un sagatavošanu republikas sacensībām.

Pēc tam distancē devās jaunākās grupas meitenes un zēni. Starp meitenēm 1000 metru distancē visātrāk veica Aglonas internātskolas audzēkne I. Aļksejeva: 3 minūtes 51 sekunde. Zēniem 1500 metru distancē uzvarēja Riebiņu vidusskolas audzēkņis V. Jeļisejevs: 5 minūtes

33,3 sekundes. Kopvērtējumā šajā vecuma grupā pirmo vietu izcīnīja Riebiņu vidusskola. Mazliet atpalika Vārkavas vidusskola, bet trešās vietas ieguva (ar vienādu punktu skaitu) abas Aglonas vidusskolas.

Vidējā vecuma grupā līderpozīcijās pašlaik ir Aglonas internātskola, Aglonas vidusskola un Līvānu 1. vidusskola. Likumsakarīgs ir Aglonas internātskolas panākums, jo skolotājs Andris Tāls pakāpeniski un pacietīgi radīna savus audzēkņus tieši skrīšanas disciplīnā. Šīs skolas vieglatlētis V. Meļniks 2000 metru distancē veica 7 minūtes 1 sekundē. Par rajona čempioni jaunietēm kļuva Aglonas vidusskolas pārstāve A. Stankeviča. Pusotru kilometru viņa noskrēja 5 minūtēs 44,2 sekundēs.

Par rajona skolēnu čempioniem vecākajā grupā atkal kļuva Aglonas internātskolas audzēkņi: I. Cernihoviča, viņa divu kilometru distancē veica 8 minūtēs 12 sekundēs, un V. Baumanis, kurš trīs kilometrus noskrēja 10 minūtēs 14,6 sekundēs.

Lūk, šādi ir labāko krosistu uzrādītie rezultāti. Katrs, kurš mīl šo sporta veidu (sacensības rāda, ka arvien vairāk jauniešu grib un var piedalīties krosā), var tos salīdzināt ar savējiem.

Vēl viena piebilde. Ar rudens krosu parasti noslēdzas vieglatlētikas sezona. Bet šogad jūsgaida neliels pārsteigums — sezona turpināsies augu gadu. Tāpēc, cienījamie krosisti, nepātrauciet treniņus un gatavojieties nākošajai spēku pārbaudei. Jūs vēl varat paspēt uzlabot savus rezultātus, saņemt balvas.

(Nobeigums 4. lpp.)

Kā mums iekārtot Krieviju?

(Man iespējamie apsvērumi)

Zeme

(3. turpinājums)

Ir taču kāds nolūks, kālab zemi apveltīta ar brīnišķīgu un svētīgu īpašību — dot augļus. Un pazušanai lemti tie laudis, kas nespēj likt šo īpašību lietā.

Zemei cilvēku dzīvē ir ne tikai saimnieciska, bet arī tikumiska vērtība. Mums par to pārliecinoši rakstījuši Ģlebs Uspenskis, Dostojevskis, un ne tikai viņi vien.

Kad mazinās mīlestība uz zemi, tas stipri apdraud tautas raksturu. Bet pašlaik zemkopja tikums mūsu tautā ir tā aizmirsts un izskausts, ka varbūt to nemaz vairs nevarēs atdzīvīnāt, jo būs par vēlu.

Tas, kā pašlaik tiek ieviesta noma, — tā ir ista krāpšana un nīrgāšanās. Ne jēgas, ne saprašanas. Tas var tikai nokaut ticību cilvēkos, kas atkal sākuši tīkties pēc zemes. Nomnieki paliek nomācošā atkarībā no kolhozu un padomju saimniecību vadības un nevar darīt, ko gribētu. Bieži vien iznomā vissliktākās, aizlaistās zemes, turklāt par dārgu maksu, arī inventāru pārdod par pārlieku augstu cenu, bet produkciju piespiež nodot pa lēto. Te viņiem nedod solīto lūbarību, te atņem nobarošanā paņemtos lopus — aiziet zīdumā gan darbs, gan nauda. Turklāt «Lauktechnika» var pēkšņi lauzt līgumu. Un tāds zemes gabals vien jau nedod zemniekam brīvību. Vajadzīgs taču arī brīvais tirgus un pieejams transports, vajadzīgs kredīts, nepieciešams remontēt tehniku un tikt pie būvmateriāliem.

Mēs pie visām reformām keramies, cik tik slikti var. Tā arī te. Visu tikai sabojā un atņem cilvēkiem pēdējo ticību varas iestāžu solījumiem.

Vispār salīdzinājumā ar kol-

hozu personiskā noma (nomājot nevis no kolhoziem, bet gan no pašpārvaldes) neapšaubāmi ir solis uz mūsu lauksaimniecības uzlabošanu. Normā, kas attiecīgajai vietai noteikta atbilstoši kadastram, zemi iznomā uz mūžu ar neierobežotām tiesībām atstāt to mantojumā. Zemi atņem tikai tad, ja tā netiek pienācīgi apsaimniekota, taču neatņem nomnieka ģimenes locekļu slimības gadījumā. Ar tiesībām labprātīgi atteikties no zemes — un šai gadījumā nomniekam atmaksājot to, ko viņš zemē ieguldījis un ko uz tās uzcēlis. (Un visam tam nebūt nav vajadzīgs speciāls administratīvais aparāts, kas stāvētu pāri nomniekiem, — šādu gadījumu nebūs tik daudz, un ar tiem tiks galā vietējā zemste.)

Taču var notikt, ka ar nomu cilvēkus vairs nevarēs piesaistīt, jo mēs pārāk esam atraduši no zemes (un pamatoti neuzticamies varas iestādēm, kas mūs jau tik bieži ir krāpušas). Turklāt zemes noma arī neiztur ekonomisko konkurenci ar zemes privatīpašumu, kas garantē ilgstošu zemes uzlabošanu, nevis tās noplicināšanu. Tikai ar to mēs varam cerēt, ka mūsu lauksaimniecība neatpaliks no Rietumiem. Un, paredzēdami un prasdami pašdarbīgumu visās dzīves jomās, — kā lai mēs to nepieļautu attiecībā uz zemi? Atteikt laukiem privatīpašumu — tas nozīmētu to slēgt uz visiem laikiem.

Tomēr privatīpašuma ieviešanai jānotiek piesardzīgi. Jau Stolipina laikos pastāvēja stingri ierobežojumi, lai zemi saņemtu tieši zemkopji nevis lielspekulanti vai ielikteni — caur «akciju sabiedrībām». Bet tagad mūsu zemnieku kārtā ir izmirusi,

tikusi iznīcināta. Un nekaunīgi, ki un veiklāki kļuvuši anonīmie spekulanti no ēnu ekonomikas, kas jau uzkrājuši sākuma kapitālu. Un mūsdienu pērkamā administrācija nespēj precīzi kontrolēt — tagad ar «akciju sabiedrību», «organizāciju» un «kooperatīvu» marku varētu uzpirkt gandrīz vai latifundijas un pēc tam ielikt savus rentniekus. (Nemaz jau nerunājot par zemes pārdošanu ārzemniekiem.) Šādi pirkumi nekādā ziņā nav pieļaujami. Ja zemi izķers lielie īpašnieki, tas pārējiem stipri apgrūtinās dzīvi. (Un mēs to nedrīkstam pieļaut arī tāpēc, ka tuvojas visas planētas un tātad arī mūsu zemes pārpazīvotība.)

Zeme jāpārdod ar atvieglotu nomaksu uz daudziem gadiem un arī ar nodokļu atvieglojumiem. Tas, ka attiecīgajai vietai tiek noteikts zināms zemes gabala lielums, pats par sevi nekādā veidā darba jēgu un brīvību. Tieši otrādi: ikviens saimnieks centīsies nevis paplašināt savus īpašumus, bet gan tos labāk apstrādāt un ieviest intensīvas metodes. To, ka mūsu cilvēki šai ziņā var darīt brīnumus — arī tad, ja vara ir viņiem naidīga un viņi tiek vārdzināti, — jau parādīja tie niecīgie piemējas zemes stūrīši, kas uzpūstās kolhozu sistēmas gados barojuši visu mūsu valsti.

Zemes gabalu ierobežošana atstās zemes rezerves, lai mazus zemes gabaliņus varētu piešķirt gan strādniekiem, kas vēlas novākt savu dārzeņu ražu, gan pilsētniekiem, kas alkst atelpas ārpus pilsētas mūriem. Un šie zemes gabaliņi jāpiešķir bez maksas (lai tikai tos apstrādā). Tikpat liels zemes gabaliņš bez maksas ieskaitāms arī zemkopjiem, kas pērk zemi.

Un viņiem visiem zeme ir jāatrod.

Nedrīkst pieļaut, ka īpašums un mantkārība kļūtu par sociālu ļaunumu, kas sagandē sabiedrības veselību. Pretmonopoli likumdošanai jebkurā ražošanas veidā ar stipri palielinātiem nodokļiem jāregulē pārlieku krasa ražošanas apjoma palielināšanās. Bankas nepieciešamas kā operatīvi finansilās dzīves centri, taču nedrīkst tām ļaut pārvērsties par auglīgajām un netieši kļūt par visas dzīves saimniecēm.

Tāpat vispārīgā skatījumā šķiet skaidrs, ka nedrīkst verdziski izdalīt ārzemju kapitālistiem mūsu zemes dzīles, nedz arī mūsu zemes virspusi, it sevišķi — mežus. Arī tās būtu putas, kas pavada mūsu aiziešanu no komunisma. Tā būtu ļoti bīstama ideja: to, kas pazudināts ar mūsu iekšējām nekārtībām, tagad mēģināt glābt ar ārzemju kapitāla palīdzību. Tas uz mums sāks plūst tad, kad ārzemnieki atklās, ka pie mums var labi nopelnīt. Bet mēs nedrīkstam pievilināt ārzemju kapitālu ar nosacījumiem, kas ārzemniekiem dotu atvieglojumus, bet mums būtu jāzemojoši: nāciet tikai un vadiet mūs, — šo izpārdošanu pēc tam vairs nevarēs labot, mēs pārvertīsimies par koloniju. (Kaut gan padomju trīs ceturtdaļās gadsimta mēs jau esam noslīdējuši līdz kolonijas līmenim. Vai tad tas nav kolonijas līmenis?) Tas jāielaiž stingrā gultnē: lai tā ievadītu ekonomisko rosību nepārspētu nedz aizņestā peļņa, nedz arī mūsu dabas vides izpostīšana. Tad arī mēs drīzāk varēsim kvalitatīvi izlīdzināties ar attīstītajām valstīm.

Bet nav taču galīgi aizmirsts un izskausts mūsu darba tikums. Mēs redzam, kā japāņi pārvarēja lejupslīdi un pat pacēlās kālup nevis ar ārvalstu ieslīcinājumiem, bet gan ar savu cildeno darba tikumu. Tiklīdz valsts vairs nenomāks katru mūsu soli un samaksa kļūs taisnīga — tuļi celsies darba kvalitāte un visur atmirdzēs mūsu amata prasme.

(Turpinājums sekos.)

Saimniecība

Stolipins sacīja: lai radītu tiesisku valsti, vispirms jābūt neatkarīgam pilsonim: sociālajai kārtībai jābūt vispirms un agrāk par jebkurām politiskām programmām.

Bet neatkarīgs pilsonis nevar būt bez privatīpašuma.

Sais septiņdesmit gados mums iedzīts smadzenēs, ka jābaidās no īpašuma un kā no nelabā jābēg no algota darba izmantošanas — tā ir liela ideoloģijas uzvara pār mūsu cilvēcisko būtību. (Un arī viss Rietumu ekonomikas veidols mūsu smadzenēs tika iepotēts kā karikatūra.)

Taču mērens īpašums, kas nenomāc citus, ietilpst personības jēdzienā, piešķir tai stabilitāti. Bet godīgi veikts un taisnīgi samaksāts algotais darbs ir cilvēku savstarpējās palīdzības veids un ved uz labvēlību cilvēku attiecībās.

Un kālab mums turēties pie centralizētās tukšgaitīgās, ideoloģiski «regulējamās» ekonomikas, kas visu mūsu zemi novedusi nabadzībā? — Vai tikai tāpēc, lai uzturētu parazitisko aparātu, jo citādi taču tam zustu pēdējais attaisnojums?

Protams, maksimāli jācensās atvieglot to triecienu, ko sakarā ar pāreju uz tirgus ekonomiku saņem miljoniem cilvēku, kas nav uz to gatavi. Par laimi (par nelaimi?) mums šiem mērķiem ir tie daudzi miljardji budžeta valūtas līdzekļu, ko mēs palaižam, mēs jau teicām — kur.

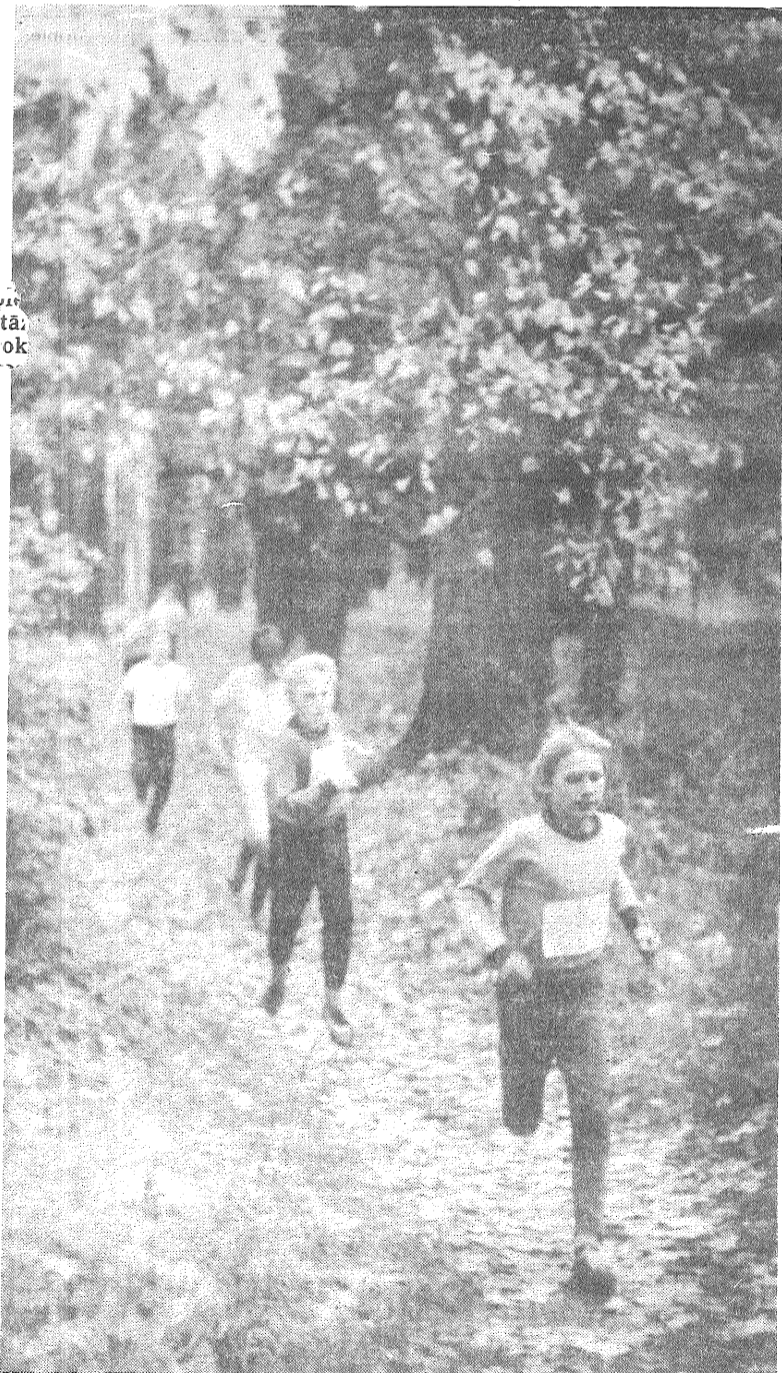
Drīz būs apkārt jau seši gadi — bet trokšņainā «perestroika» taču vēl nav nekā laba darījusi ne lauksaimniecībai, ne rūpniecībai. Bet šī vilkšana garumā taču sagādājis cilvēkiem ciešanu gadus, kas jāizsvītro no dzīves.

Taču postoši būtu arī bez apdomāšanās pārtvert svešu ekonomikas tipu, kas kaut kur veidojies gadu simtepos un pa stadijām. Man nav ekonomisku zināšanu, tāpēc nedomāju uzdrošinā-

ties izteikt precīzus priekšlikumus. Tieši kādā veidā varētu notikt pāreja no tikai valsts uzņēmumiem uz privātiem un kooperatīviem uzņēmumiem: kādi finansilāli noteikumi te jāparedz; kas tieši no pašreizējā valsts īpašuma paliks valsts rokās, te domājot arī par transportu, floti, mežiem, ūdeņiem, zemi un tās dzīlēm, un kāda daļa no tā jānodod apgabalu un vietējo iestāžu pārziņā; no kāda budžeta tiks ņemti līdzekļi sociālajai nodrošināšanai, izglītībai un dzīvokļu celtniecībai; kādi jauni darba likumi būs vajadzīgi, — te ekonomistiem ir jau daudz konkrētu izstrādņu, kaut gan tās cita no citas ļoti atšķiras.

Vispārīgā skatījumā man šķiet skaidrs, ka jāpārvērt ceļš veselīgai privatīpašumam un jāatbalsta un jāaizstāv visādu veidu sīkie uzņēmumi. Tieši ar tiem visdrīzāk arī atplauks katra vieta. Taču ar likumiem stingri jāierobežo neapvaldītas kapitāla koncentrācijas iespēja. Nevienā nozarē nedrīkst ļaut radīt monopolus, vienus uzņēmumus pakļaut citu uzņēmumu kontrolei. Monopolizācija draud ar preču kvalitātes pasliktināšanos: firma var atļauties izlaist neizturīgus izstrādājumus, lai tikai nemazinātos pieprasījums. Gadsimtiem ilgi firmu un mantu īpašnieku lepnums bija preču izturība, bet tagad (Rietumos) — aizvien jauni un jauni kliežoši modeļi. Pazūd veselīgā doma par remontu vai labošanu: tikko kaut kas notiek, mantu izmet un pērk jaunu — tieši pretēji cilvēciskajai pašierobežošanas tieksmei, tieša izvirzība.

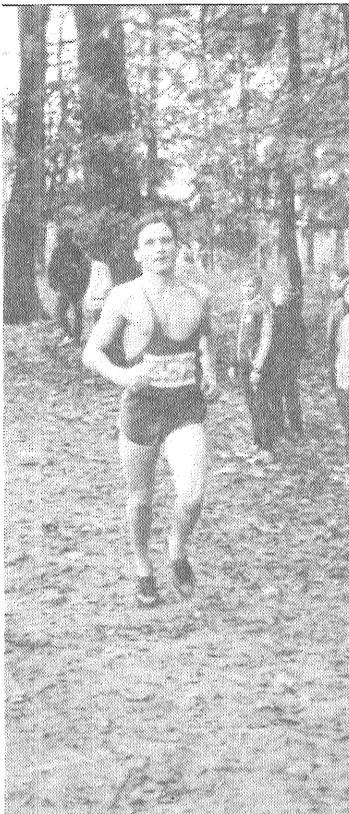
Te vēl jāpiemin arī psiholoģiskais cenu celšanās mēris — tas notiek attīstītajās valstīs: celoties darba ražīgumam, cenas nevis kritas, bet gan ceļas! Visu apriņģošā ekonomiskā liesma, nevis progress. (Vecā Krievija pa veselam gadsimtam dzīvoja ar nemainīgām cenām).

Pa rudens lapu zelta klātajām taciņām skrien jaunākās grupas zēni.

Vieglatlētikas sezona turpinās

SPORTS

Uz starta — visjaunākās grupas zēni.

Daudz kilometru treniņu laikā noskrējis Aglonas internātskolas vieglatlētis I. Saharovs. Trīs kilometru distancē šoreiz veica 10 minūtes un 8 sekundēs.

Dravnieku deviņgadīgās skolas meitenes priecājas par balvu.

(Sākums 3. lpp.)

Sākot ar oktobri, Preiļu 2. vidusskolas fizikultūras skolotāji apņemas palīdzēt organizācijām un iestādēm, kuras vēlas dāvēt balvas vieglatlētikas sacensībām. Visas sacensības notiks kā rajona meistarsacīkstes, būs atklātas un sauksies kā vienas, tā otras rajona organizācijas vai iestādes balvas izcīņa. Ja mūsu jauniešus, arī viņu vecākus interesē veselīgs dzīvesveids, tad uz kārtējo tikšanos aicinām jau 27. oktobrī (sestdien). Šoreiz — par laikraksta «Novadnieks» dāvētajām balvām krosā, kur paredzamas individuālās un ģimeņu sacensības.

Turpmāk notiks ziemas meistarsacīkstes, sacensības svaru bumbas celšanā un cita veida spēkošanās. Pagaidām par sponsoriem balvu iegādei jau pieteikušās arī rajona tautas izglītības nodaļa, sporta komiteja, «Lauktechnika». Mēs ļoti ceram, ka sacensību dalībnieku, arī sponsoru skaits būs lielāks, ka arī citas rajona un Preiļu pilsētas organizācijas, arodkomitejas palīdzēs iekustināt mūsu rajona sporta dzīvi. Un sāksim to darīt ar sacensību organizēšanu bērniem un jauniešiem.

A. ILJINS,

Preiļu 2. vidusskolas fizikultūras skolotājs

Jāņa SILICKA foto

Ziedojumus neviens nav piesavinājies

Rakstīt laikrakstam mudināja nevalodas, kas radušās sakarā ar rajona iedzīvotāju ziedojumiem Kultūras fonda Preiļu pils un parka kompleksa restaurēšanai.

Latvijas KF grāmatvedībā (tel. 22761) pārliecinājos, ka ziedojums ir neskarts. Šobrīd tas ir 9146 rubļus liels. Tāpēc nepamatots ir uztraukums, ka rajona vadība naudu izlietojusi Dziesmu svētku organizēšanai. Tāpat meli ir katra cita versija. Preiļu pils liktenis ir mūsu kopēja sāpe, un izraisīt ažiotažu ap to, lai grautu rajona vadības autoritāti, ir nekrietni.

Sis nevalodas, domāju, rada bieži vien nekorektā cīņa par kultūras nodaļas bijušās vadītājas Monikas Livdānes atgriešanu krēslā, un, diemžēl, katrs līdzeklis kļūst labs, lai nomelnotu Vairu un Albertu Vucānus.

Nebūs daudz to cilvēku, kas mūsu rajona kultūras dzīvi nosauks par pietiekami bagātu. Pateicoties LKF iniciatīvai, esmu daudz tikusies ar citu rajonu kopu vadītājiem, kultūras un muzeju darbiniekiem un uzzināju, ka citos novados kultūra patiesi zēl. Mums, protams, līdz tam vēl tālu, bet nav nekā neiespējama, vajag fanātiski, bieži pat izmisīgi, neskatoties uz finansiālo badu, darīt savu darbu. Mums visiem ir skaidrs, ka jaunatne no Latgales aizplūst galvenokārt tāpēc, ka netiek apmierinātas tās prasības pēc kultūras atpūtas, pēc iespējām daudzpusīgi, pilnvērtīgi audzināt savus bērnus.

Pārmaiņas ir vitāli nepieciešamas. Pietiekami esam nikuļojuši, tādēļ kultūras nodaļas vadītāja maiņa ir likumsakarīga. Bet saprotamas un likumsakarīgas ir arī sieviešu līgas rūpes par Moniku Livdāni kā daudz bērnu māti, tomēr nepieciešama skaidri-

ba arī šajā pieejā bez liekas tendenciozitātes.

Pirmkārt, neviens minēto daudz bērnu māmiņu bez darba nav atstājis un neviens to netaisās darīt. Viņai joprojām ir iespēja sevi apliecināt kultūras jomā, pielietojot savas zināšanas un prasmi, tikai — citā amatā. Tādēļ liksim mātes svēto vārdu mierā un nesāksim ar to spekulēt, aizstājot galveno.

Otrkārt, jādama arī par citām daudz bērnu māmiņām vispār, lai tām beidzot būtu iespējas «caur kultūras vērtībām» audzināt savus bērnus un neaizlaist tālu pasaulē šo gandarījumu meklēt. Jādama ir par visu rajonu, pilsētu, jādama taču ir par Kultūru.

Godājamie kultūras darbinieki! Gribētos, lai vārds «kultūra» jums nāk līdzī visur arī tad, kad diskutējat vai deputātu sesijā paužat savu viedokli. Skumji redzēt, kādā zanķī daži no jums ir iestiguši, kā, aizmiršot savu nepadarāmo darbu, jūs izšķiežat laiku un enerģiju intrigām un kultūras dzīves sabotāžai, lai paralizētu jaunā kultūras nodaļas vadītāja darbu.

Nesen TV intervijā Lobanovska kungs teica, ka ēst vienam otru — tādu greznību var atļauties tikai lielās tautas.

Kad mēs beidzot iemācīsimies redzēt tālāko un svarīgāko un šobrīd tautai pat liktenīgo, neievērojot blakusstāvošā acī skabargu, sevišķi — ja tās tur nemaz nav?

Dod, Dievs, mums visiem spēku pēc sirdsapziņas darīt savu darbu, necinoties par personīgajām ambīcijām!

Skaidrīte BERZIŅA,

LKF Preiļu kopas vadītāja

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.
 REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
 Tālrunis uzzinām: 22305.
 Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Serkanermījas ielā 47.
 Izdevējdarbības licence Nr. 000069.
 Iespiests ražošanas apvienības «Līfa» Daugavpils tipogrāfijā Valķas ielā 1. Ofsetspiedums. Viena nos. iespiedloksne.
 Mellens 13941 eksemplārs (latviešu valodā — 9990 eksemplāri, krievu valodā — 3951 eksemplārs). Pas. 932.
 «Novadnieks» («Земляки») Газета Преильского района Латвийской Республики на латышском языке.
 Indeks 68169

Informē 01

5. augustā Vārkavas pagasta Zaķišos izcēlās ugunsgrēks, kura rezultātā nodega dzīvojamā ēka un piebūve. Nelaiemes cēlonis — elektrisko vadu īssavienojums. Materiālie zaudējumi — 5180 rubļi.

Tajā pat dienā Līvānos, Rīgas ielā 8a — 6 aizdegās ledusskaapis, kam nebija izlabots elektriskais aprīkojums.

16. augustā Rauniešu pagasta Sutros, Krasta ielā 13 saimniecības būvē, kas pieder kolhozam «Nākotne», izcēlās ugunsgrēks. Sadega ēka un 5 tonnas siena. Zaudējumi — 2512 rubļi. Ugunsgrēka varbūtējais cēlonis — siena pašaiždegšanās.

30. augustā Līvānos, Celtnieku ielā 2 uzliesmoja bitums katlā, kas pieder Līvānu pārvietojamajai mehanizētajai kolonnai. Ugunsgrēka cēlonis — ugunsdrošības noteikumu pārkāpšana, ekspluatējot katlu.

31. augustā Galēnu pagasta Maltas Trūpas F. Tumanim piederošajā saimniecības ēkā zibens spēriena rezultātā izcēlās ugunsgrēks. Bojāta ēka, materiālais zaudējums 395 rubļi.

6. septembrī Riebiņos, agrofirmā «Sarkanais Oktobris» piederošās mājas pagrabā izcēlās ugunsgrēks. Ugunsgrēka cēlonis — īssavienojums elektrības vados.

V. SOKOLOVS,

rajona iekšlietu daļas ugunsdzēsības nodaļas inspektors

PARDOD govi. Tārunis — 57637.

PARDOD ciklamēnas uzliednāšanai. Tārunis 42273.

PARDOD 5. laktācijas grūsnu govi kolhoza «Nākotne» Sultēs. Anna Vilcāne.

Sākot ar 15. oktobri, līdz sezonas beigām notiks spalvu un kažokādu izejvielu sagāde Mednieku biedrības telpās pirmdienās no plkst. 9.00 līdz 17.00. Iepirkšana notiks pēc nutriju un trušu ādiņu līgumcēnām.

Daugavpils medību saimniecības padome

19. oktobrī plkst. 20.00 PREIĻU rajona kultūras namā KONCERTĒ «BUMERANGS»

ar jaunu programmu «Šoreiz tik par milu vien».

21. oktobrī plkst. 16.00 PREIĻU rajona kultūras namā viesojas ekstrasesns, jogs, telepāts G. BABUNASVILI. Kase atvērta no plkst. 16.00 līdz 19.00.

PELEČU PAGASTA IZPILDKOMITEJA rīko SVECĪŠU VAKARU 21. oktobrī:

Vecumu kapos plkst. 14.00,
 Gornijašu kapos plkst. 15.00,
 Krasnogorkas kapos plkst. 16.30,
 Pelēču kapos plkst. 18.00.

Valmieras drāmas teātris viesojas ar E. Eikborna komēdiju «KOPDZĪVOŠANA JEB NORMENA UZVARAS».

18. oktobrī plkst. 19.00 LĪVĀNU kultūras namā.

Bilētes var iegādāties kultūras namā.

Cik salts ir rīts —
 Klau, vēji staigā:
 Un kaut kur izgaisusi
 Tēva balss...

(S. Sīle)

Izsakām līdzjūtību Annas Ketis ģimenei, no TEVA un VECTEVA uz mūžu atvadoties.

Rudzētu internātpalīgskolas kolektīvs